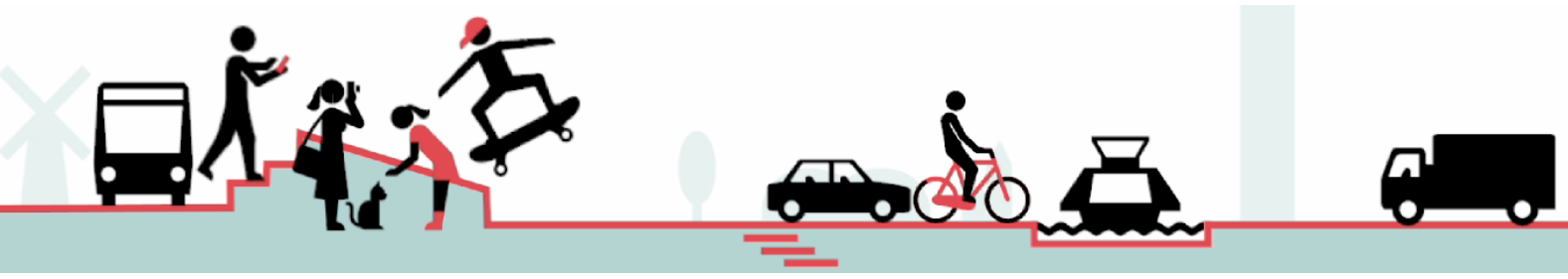

Jaarplan 2019 MRA

Programma Smart Mobility

Inleiding jaarplan 2019

Technologische ontwikkelingen maken ons leven steeds gemakkelijker. We betalen eenvoudig contactloos, onze smartphones bieden honderden diensten, er zijn auto's die zelf kunnen parkeren en intelligente verkeerslichten zorgen voor een betere afwikkeling van het verkeer.

Daar draait het om bij Smart Mobility: innovaties en mogelijke slimme techniek en data optimaal benutten voor de regio. Slimme mobiliteitsoplossingen voor bewoners, bezoekers en leveranciers.

Om de technologie ook succesvol voor ons te laten werken, is samenwerking tussen overheden, marktpartijen, en kennisinstituten essentieel. Om samen efficiënt te ontwikkelen is het belangrijk om inzicht en overzicht van alle initiatieven, onderzoeken en pilots met elkaar te hebben, om zo van elkaars ervaringen te leren en niet opnieuw het wiel uit te vinden.

Binnen de MRA heeft het MRA programma Smart Mobility de rol om te zorgen dat de ontwikkelde kennis gedeeld wordt en kansrijke projecten en initiatieven worden aangejaagd. 2018 was het eerste jaar dat het MRA programma in uitvoering was. In het jaarverslag 2018 kunt u de resultaten en ervaringen van dit eerste jaar lezen.

Voor u ligt het jaarplan 2019 waarin we de ervaringen en geleerde lessen uit 2018 in hebben meegenomen. De belangrijkste punten hierin zijn:

Herbevestiging van de essentie en aanpak van het MRA programma Smart Mobility

De essentie van het MRA programma is dat het een proces programma is en geen projecten programma: de projecten worden uitgevoerd door de partners zelf. Inmiddels hebben diverse organisaties eigen Smart Mobility programma's, zoals de provincies Noord-Holland en Flevoland en de gemeente Amsterdam en hebben de gemeente Haarlemmermeer en Zaanstad het voornemen om Smart Mobility programma's te ontwikkelen. Daarnaast is binnen het MRA programma "Samen Werken aan Bereikbaarheid" de programmaliijn Slim en Duurzaam met financiële middelen voor onder andere Smart Mobility en heeft de Vervoerregio de Investeringsagenda Smart Mobility vastgesteld, die ondersteuning, deels ook capaciteit en kennis en financiële middelen biedt aan de 15 gemeenten van de Vervoerregio.

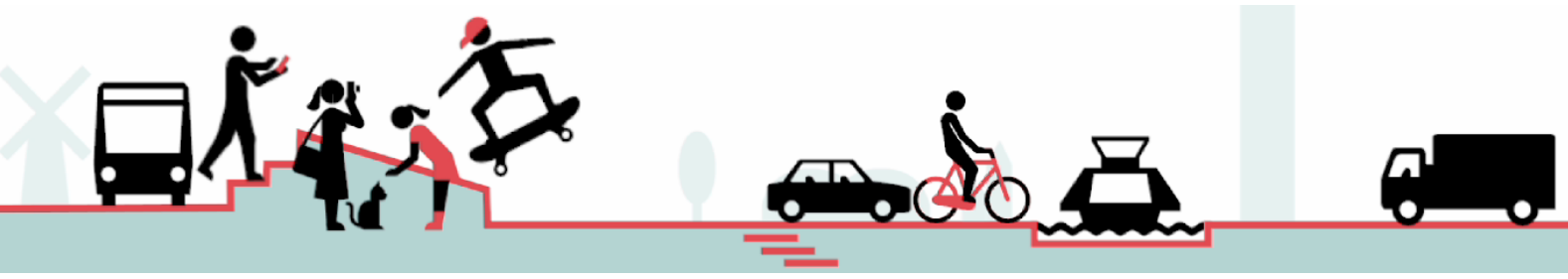
De rol van het MRA programma in dit geheel blijft het aanjagen van kansrijke Smart Mobility projecten en toepassingen die bijdragen aan de beleidsdoelstellingen en opgaven in de MRA. Dit doen we door "leren door te (laten) doen" en randvoorwaarden te scheppen. Dat wil zeggen; vanuit overzicht en inzicht kennis met elkaar verbinden en mensen met elkaar verbinden, voorkomen dat er zaken dubbel gedaan worden of opnieuw ontwikkeld worden. Tevens het initiëren, uitvoeren en ontwikkelen van overall onderzoeken en producten zoals de Leidraad gebiedsontwikkeling en Smart Mobility.

Geleerde lessen en adaptiviteit

Vanuit de ervaringen van 2018 nemen we de volgende geleerde lessen mee:

- Meer smart formuleren waarom we welke activiteiten gaan doen in 2019
- Meer opgave en actiegericht gaan werken

- Meer contact met marktpartijen om zicht te krijgen wat er speelt (trendwatching)
- Bestuurders meer betrekken bij Smart Mobility
- Geen aanjaagfunctie op voertuigtechnologie, wel volgen wat er gebeurt en kennis ophalen en verbinden
- Thema Logistiek en Gebiedsontwikkeling en Smart Mobility verder uitwerken

Focus 2019

- Meer concreet vanuit de opgaven gaan werken
- Actief middelgrote gemeenten en bedrijven in de MRA gaan benaderen en helpen
- Versterken netwerk
- Methodes en technieken voor het leren en kennisoverdracht versterken
- Verbinden van de verschillende Smart Mobility programma's binnen de MRA met elkaar en met de landelijke ontwikkelingen zoals Krachtenbundeling

Basis activiteiten voor alle thema's

Vanuit het leren door te doen en randvoorwaarden creëren zijn er een aantal basis activiteiten die voortdurend doorlopen voor alle thema's. Deze zijn:

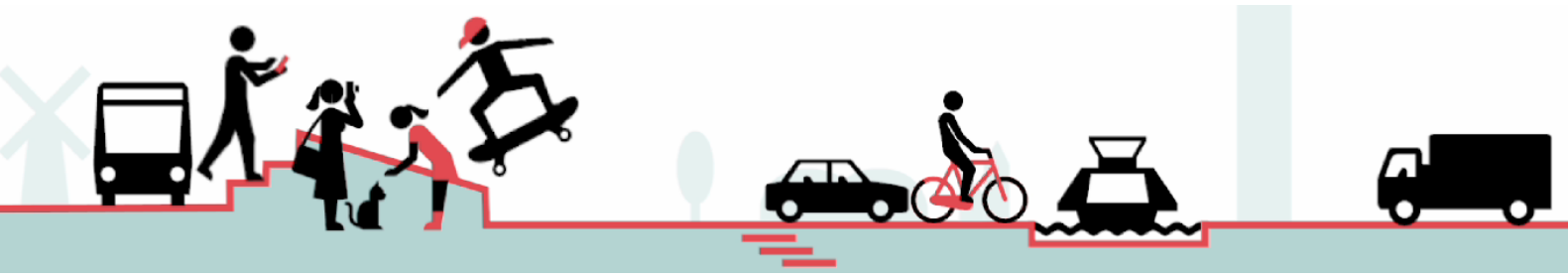
- Loket voor vragen en adviezen
- Op verzoek workshops, sessies, presentaties geven
- Zelf actief (per thema) minimaal twee kennissessies organiseren, wellicht samen met andere thema's
- Actief het netwerk onderhouden en laten groeien
- Actief verbinden van verschillende initiatieven, activiteiten mensen waar dit de ontwikkeling van Smart Mobility versterkt
- Bijhouden en overzicht creëren van projecten, onderzoeken, activiteiten en initiatieven

Leeswijzer

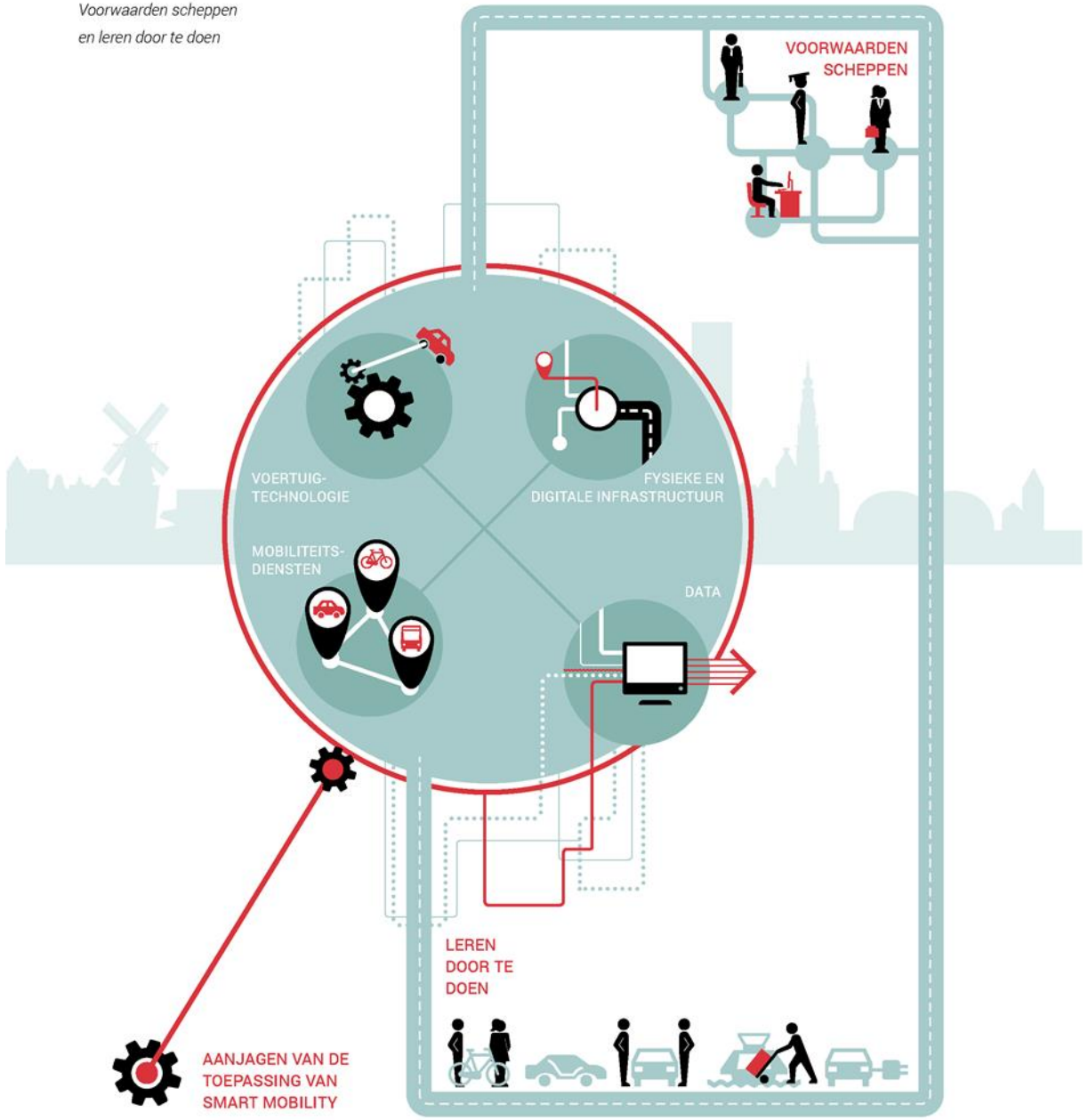
Dit jaarplan geeft een samenvatting van de activiteiten van 2019. Achtereenvolgens worden de volgende onderwerpen beschreven:

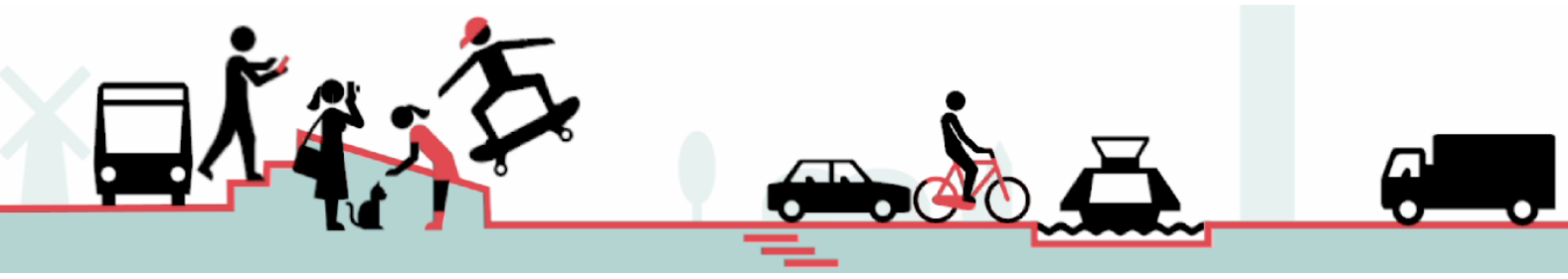
- Opgavegerichte activiteiten
- Thema's:
 - Data
 - MaaS
 - Digitale en fysieke infrastructuur
 - Gebiedsontwikkeling
 - Logistiek
- Kennis en Leren
- Communicatie
- Organisatie en Samenwerking
- Financiën

Voorwaarden scheppen
en leren door te doen

Opgavegerichte Activiteiten

Gebiedsopgave Zuidoost

In Zuidoost heeft de Johan Cruijff Arena het initiatief genomen tot een versterking van de samenwerking met de gemeente Amsterdam en het MRA programma Smart Mobility, gericht op het versterken van de bestaande methodieken en tools om Zuidoost bereikbaar en gastvrij te houden tijdens evenementen. De doelstelling van de samenwerking is:

Alle bezoekers, bewoners en werknemers moeten naar tevredenheid simultaan gebruik kunnen maken van het gebied Amsterdam Zuidoost.

De **opgave** is:

- Hoe houden we Amsterdam Zuidoost (met alle gebiedsontwikkelingen) bereikbaar voor zowel Bezoekers, Ondernemers als bewoners (BOB)?
- Welke toekomstgerichte mobiliteitsconcepten passen bij de groei van het gebied?
- Hoe kunnen we de BOB juist en tijdig informeren?
- Hoe kunnen we gedragsverandering van de BOB teweegbrengen die de bereikbaarheid gaan bevorderen?

De **focus** is:

- Concept en filosofie van mobility portal verder uitwerken
- Digitaliseren van het operationeel mobiliteitscentrum
- Gezelligheidsradar ontwikkelen

Inbreng MRA programma is gericht op leren door te doen:

- Meedoen en producten helpen mee ontwikkelen (thema's Data, MaaS en Logistiek)
- Kennis elders opgedaan inbrengen en adviseren
- Vergelijkbare initiatieven hieraan verbinden

Smart Mobility toepassingen gebruiken bij evenementen en grote toeristenstromen

Via één van de opdrachtgevers is de vraag binnen gekomen om mee te denken over het managen van de mobiliteitsstromen naar het strand van Zandvoort via Haarlem. Ook in Flevoland leeft dit vraagstuk rondom de evenementen in Biddinghuizen en in Spaarnwoude waar veel evenementen plaatsvinden. In Amsterdam Zuidoost is er veel ervaring met het managen van evenementen verkeer, zowel inhoudelijk als qua wijze van samenwerking. De doorontwikkeling van de Gebiedsopgave Zuidoost die hierboven beschreven staat, kan wellicht ook relevant zijn voor de vraagstukken in Kennemerland, Biddinghuizen, Spaarnwoude en andere gebieden in de MRA waar dit vraagstuk speelt.

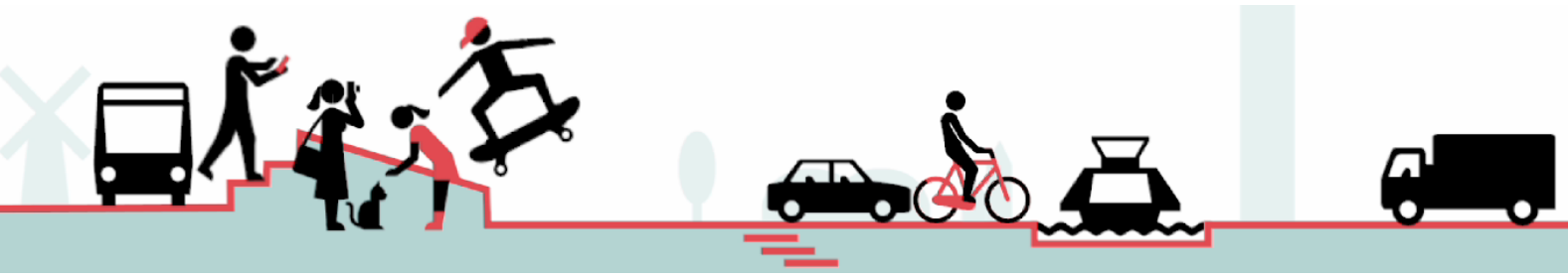
De **opgave** is:

- Hoe kan Smart Mobility bijdragen aan de vraagstukken rondom evenementen verkeer?
- Hoe kunnen de geleerde lessen, werkwijze en ontwikkelde tools in Zuidoost ook ingezet worden in andere gebieden van de MRA met een vergelijkbare opgave?

De **focus en inbreng vanuit het MRA programma** is zowel gericht op leren door te doen als het scheppen van randvoorwaarden:

- Locaties en interesses inventariseren (Kennemerland, Biddinghuizen, Floriade, Spaarnwoude, Volendam etc)
- Samen met de organisaties op 1 of 2 locaties onderzoeken en analyseren of en hoe de reeds bestaande (Smart Mobility) toepassingen, geleerde lessen en samenwerkingsvormen kunnen bijdrage aan de opgave en hoe we die kunnen doorontwikkelen

- Advies en kosten raming voor implementatie

Gebiedsopgave Schiphol gekoppeld aan de roadmap voor Schiphol

Rondom Schiphol spelen meerdere mobiliteitsopgaven. Schiphol zelf heeft inmiddels een roadmap ontwikkeld en wil graag samen met het MRA programma onderzoeken hoe en welke Smart Mobility toepassingen ingezet kunnen worden voor de opgaven die er spelen.

De **opgave** is:

- Hoe en welke Smart Mobility toepassingen kunnen ingezet worden als maatregelen in de roadmap om de bereikbaarheid, duurzaamheid en leefbaarheid rondom Schiphol te bevorderen zowel voor personenvervoer als logistiek?

De **focus en inbreng vanuit het MRA programma** is gericht op het scheppen van randvoorwaarden:

- Meedoen in de roadmap van Schiphol
- Analyseren wat de rol van Smart Mobility kan zijn en om wat voor soort maatregelen het gaat
- Indien er kansen zijn formuleren van gezamenlijke projecten, kostenraming maken en inventariseren waar co-financiering mogelijk is

Impactanalyse deelconcepten (gedrag, ruimte gebruik, effect, stad en buiten gebied, etc)

De steden in de MRA richten zich steeds meer op het terugdringen van het autogebruik en bezit in de stad. De aanname is dat de inzet van deelconcepten hier een sterke bijdrage aan kan leveren. Op dit moment ontbreekt het inzicht van het effect van de inzet van deelconcepten en ook de triggers vanuit de reiziger om te kiezen voor een deelconcept. Er zijn wel deelonderzoeken gericht op het beantwoorden van bovenstaande onderzoeksvragen, maar nog niet één rapport waar al deze vragen in samen komen

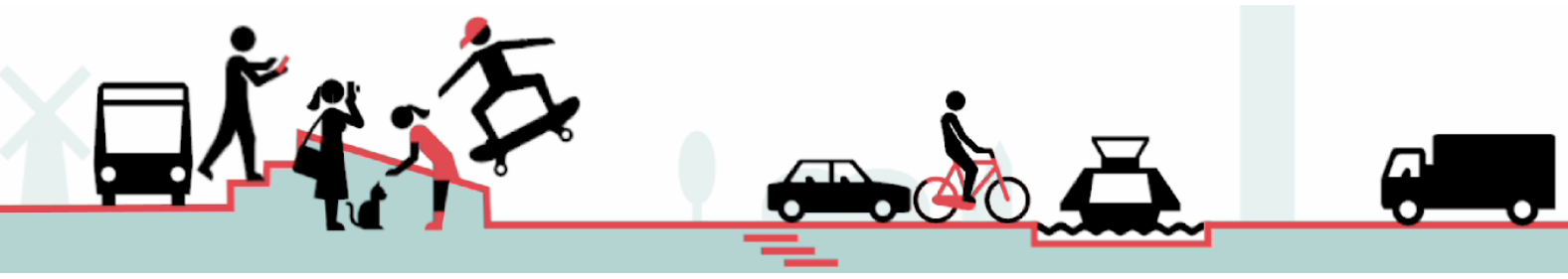
De **opgave** is:

- Het maken van een impactanalyse deelvervoer waarin alle modaliteiten van deelvervoer aan de orde komen, de gedragscomponent, het effect op het ruimte gebruik, effect op stad maar ook op het platteland. Doel van deze studie is om meer inzicht te krijgen in de aannames die we hebben, een betere onderbouwing van de effecten, en zicht op de gedragscomponent en het ruimtegebrek en de knoppen waar we aan kunnen draaien als overheid om het gewenste effect en gedrag te bevorderen.

De **focus en inbreng vanuit het MRA programma** is gericht op zowel leren als scheppen van randvoorwaarden:

- Formuleren van de opdracht en onderzoeksvragen, samen met stakeholders en partners die met dit vraagstuk worstelen
- Betrekken van de Krachtenbundeling en het CROW hierbij
- Op basis van de bovenstaande stap beslissen of we het onderzoek als MRA gaan oppakken of dat we dit landelijk gaan doen
- Begeleiden van de uitvoering van het onderzoek
- Uitdragen van de onderzoeksresultaten

Data

De beschikbaarheid en toegankelijkheid van data is een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van Smart Mobility toepassingen. Voorbeelden hiervan zijn slimme verkeerslichten, navigatiesystemen en reisapps. Binnen Smart Mobility streven we naar een situatie waarin zoveel mogelijk informatie uit data beschikbaar komt voor alle samenwerkende partijen en andere belanghebbenden. Het gaat hierbij zowel om overheden als om bedrijven, kennisinstellingen en nadrukkelijk ook de gebruiker. We organiseren dit op basis van verantwoord gebruik van en omgang met data.

Activiteiten

Opleveren en implementeren MRA datavisie

Binnen de MRA wordt door een veelheid aan overheids- en private partijen, maar ook kennisinstellingen gewerkt aan het inwinnen en ontsluiten van mobiliteitsdata voor de eigen projecten en de eigen doelstellingen. Uit de analyse van 2018 blijkt dat er vaak overlap is in doelstellingen en gebruik tussen alle partijen, maar er op dit moment nog weinig gedeeld wordt met elkaar. Ook wordt regelmatig het wiel opnieuw uitgevonden.

De **opgave** is:

- Het formuleren van gezamenlijke grondslagen en uitgangspunten voor mobiliteitsdata., in eerste instantie met de MRA overheden. We noemen dit de MRA datavisie.

De **focus** en **inbreng** van het MRA programma is scheppen van randvoorwaarden:

- Organisatie van het proces: zorgen dat de uitgangspunten en grondslagen in gezamenlijkheid worden geformuleerd.
- Tevens contact zoeken met marktpartijen om ook met hen te verkennen wat nodig is om data te gaan delen en uit te wisselen en barrières te slechten zoals nu met het uitwisselen van camerabeelden met private partijen.
- Samenwerkingsprojecten initiëren om de grondslagen en uitgangspunten te implementeren of uit te proberen

Verkenning en ontwikkeling MRA data platform/data markt/data lake

Binnen Amsterdam, de provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam wordt nagedacht over dataplatforms mobiliteit voor allerlei toepassingen en met verschillende doelstellingen en is behoefte aan één centrale plek waar mobiliteitsdata samenkomt. De Amsterdam Economic Board wil het delen en koppelen van data stimuleren en heeft daarvoor Amdex (Amsterdam Data Exchange) ontwikkeld.

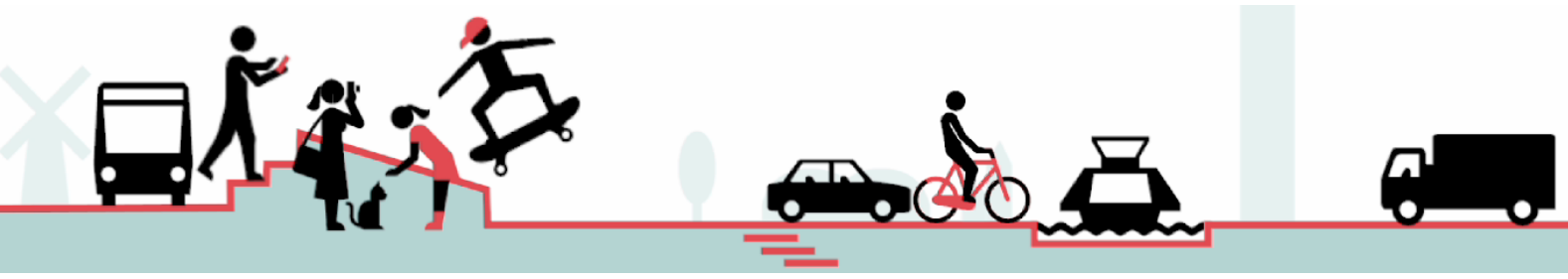
De **opgave** voor het komend jaar is:

- Formuleren wat we gezamenlijk willen vormgeven (dataplatform, data markt)
- Het verbinden van de verschillende initiatieven naar één dataplatform, met de data visie als uitgangspunt
- Uitwerken wat nodig is om dit te realiseren
- Coördineren van gemeenschappelijk ontsluiten van databronnen
- Afspraken voor regionaal datadelen

De **focus** en **inbreng** van het MRA programma is gericht op coördinatie en het scheppen van randvoorwaarden:

- Het organiseren en begeleiden van de bovenstaande activiteiten
- Aanjagen van regionale samenhang en samenwerking

Toolbox verantwoord data gebruik (scheppen van randvoorwaarden)

Er is vanuit de partners van de MRA behoefte aan kennis over hoe data gebruikt mag worden, zeker ook in het licht van de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming. Binnen de Krachtenbundeling speelt dit onderwerp ook, maar dan meer gericht op verantwoord datagebruik door de reiziger.

Om in de toekomst regie te kunnen voeren op mobiliteit is een infrastructuur en werkwijze om real-time data van alle verplaatsingen in de openbare ruimte te kunnen ontsluiten nodig. In het programma wordt een roadmap ontwikkeld hoe overheden dit kunnen organiseren binnen de kaders van verantwoord datagebruik en welke afspraken hiervoor nodig zijn tussen overheden onderling en met vervoerders en platforms.

De **opgave** is:

- Partners van de MRA inzicht bieden in verantwoord data gebruik

De **inbreng** van het MRA programma is:

- In overleg met de Krachtenbundeling gaan we een toolbox verantwoord data gebruik ontwikkelen

Uitbreiding kernteam met marktpartijen/kennisinstellingen

Op dit moment bestaat het kernteam uit alleen overheidspartijen. Voor een beter zicht op de trends en ontwikkelingen en de behoeften willen we het kernteam gaan uitbreiden

Planning 2019

Q1: oplevering en uitdragen datavisie

Q1-Q4: formuleren en uitvoeren vervolgacties op basis van de datavisie

Q1-Q3: Uitwerken mogelijkheden dataplatform

Q2-Q3: uitwerken toolbox

Q2 kennissessie 1

Q4 kennissessie 2

Q1 t/m Q4: overzicht pilots, projecten en

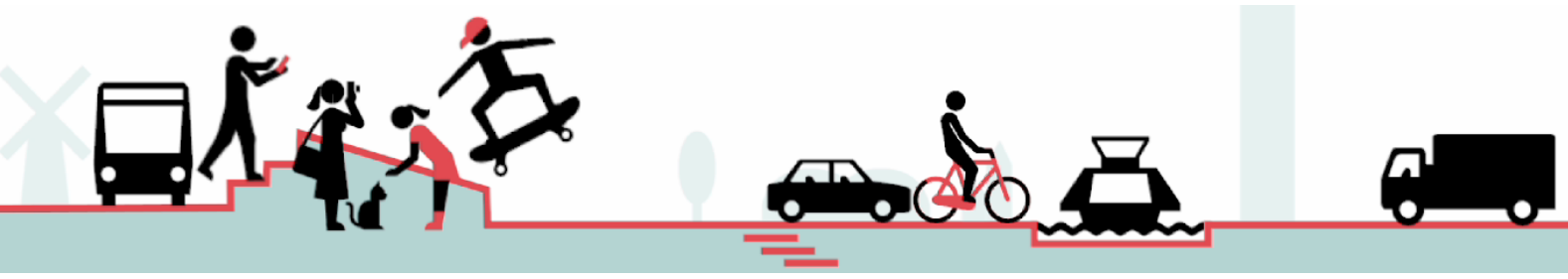
Kernteam

- Vacature Thematrekker
- Ruben Polderman (gemeente Amsterdam)
- Vincent Lau (gemeente Amsterdam)
- Bram Nieuwstraten (vervoerregio)
- Gerton Pieters (provincie Noord-Holland)

Verwachte resultaat in 2019

- Gedragen datavisie en aan de slag in samenwerkingsprojecten
- Bouwstenen voor MRA dataplatform en plan van aanpak voor eventuele implementatie
- Gemeenschappelijk ontsluiten van databronnen
- Afspraken voor regionaal datadelen
- Toolbox verantwoord datagebruik
- Verbreding van het netwerk

MaaS

Mobility as a Service is vraaggerichte mobiliteit waarbij niet langer het aanbod van vervoer, maar de wens van de klant centraal staat. MaaS wordt gezien als kans voor:

- *Stedelijke verdichtingsgebieden om het autogebruik en bezit te verminderen en alternatieve reismogelijkheden te bieden aan bewoners.*
- *In landelijke gebieden als oplossing voor de vermindering van het aanbod van openbaar vervoer*
- *Vanuit doelgroepenvervoer wordt MaaS gezien als een mogelijkheid om flexibiliteit aan te bieden aan de gebruikers.*

In Nederland zijn nog geen werkende MaaS concepten op straat om bovenstaande te toetsen. Er wordt al wel gewerkt aan allerlei bouwblokken als interoperabiliteit, slechten van barrières om data te delen en inzicht in het gedrag van de reiziger. In 2019 gaan we aan de slag met en ondersteunen we concrete projecten met als doel werkende maas concepten op straat te realiseren

Activiteiten

Barrières slechten voor de verschillende elementen die nodig zijn om MaaS concepten op straat te krijgen

De **opgave**;

Afgelopen jaar hebben vanuit het MRA programma samen met I&W en het project MaaS Zuidas met elkaar verkend wat MaaS zou kunnen zijn, waar nog de zoektocht zit en welke beelden we bij MaaS hebben. Duidelijk is dat dit concept nog erg in de ontwikkelfase zit en er over de verschillende onderwerpen heel verschillend gedacht wordt. Komend jaar willen we met elkaar verder gaan met gemeenschappelijke taal ontwikkelen, maar ook met het definiëren van de elementen waarmee we aan de slag moeten om werkende MaaS concepten op straat te krijgen. Onderwerpen waar we mee aan de slag gaan zijn oa gedrag van de reiziger (wanneer kiest de reiziger voor MaaS), waar de marktwerking moet gaan plaatsvinden, de rol van de overheid hierin (marktmeester, facilitator, kadersteller...), interoperabiliteit, standaardiseren, barrières in datadelen.

Activiteiten vanuit het MRA programma gericht op scheppen van randvoorwaarden:

- Mee ontwikkelen van de MaaS-visie van de Vervoerregio Amsterdam en helpen om deze uit te dragen als basis voor de door ontwikkeling van MaaS
- Meewerken aan de impactanalyse deelconcepten (zie eerste blad)
- Actief volgen van de ervaringen en resultaten van de 7 landelijke pilots, in het bijzonder MaaS Zuidas en MaaS platteland, en waar nodig aanvullende onderzoeken of initiatieven nemen
- Routekaarten ontwikkelen en deels uitvoeren met de stappen die genomen moeten worden om werkende MaaS concepten op straat te krijgen
- Actief uitdragen van opgebouwde kennis via eigen bijeenkomsten en aanhaken op bijeenkomsten van partners

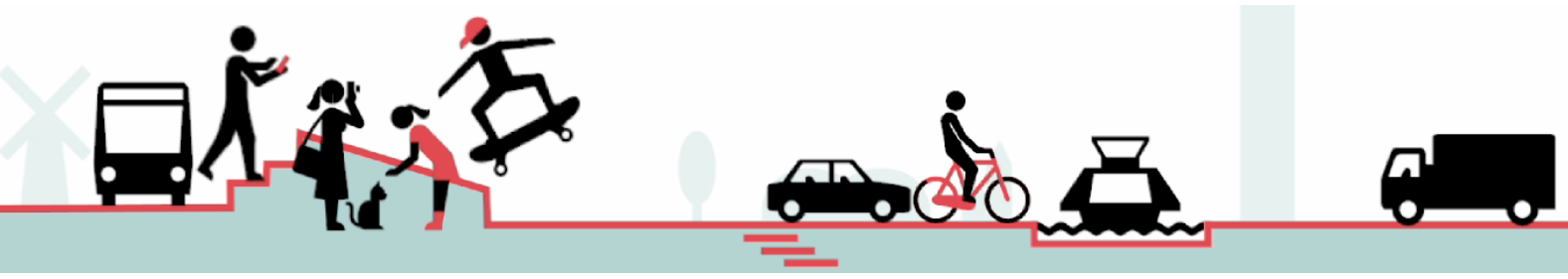
Inventariseren en stimuleren van MaaS-beleid en MaaS-ontwikkelingen bij MRA-partners.

De **opgave** is:

Bij veel partners wordt er gesproken over MaaS, maar zijn er nog geen concrete projecten. Veel van onze partners weten nog niet goed hoe ze dit onderwerp handen en voeten kunnen geven.

Om dit proces te helpen en stimuleren gaan we vanuit **het MRA programma** op basis van onder andere het bovenstaande vooral aan de slag met **kennis brengen en leren**:

- Actief benaderen van Almere, Amstelveen, Haarlem, Haarlemmermeer, Lelystad en Zaanstad en verkennen van de vragen en behoeften. Op basis van deze vragen faciliteren en ondersteunen om mogelijke projecten te starten
- MaaS stimuleren in de Opgavegericht activiteiten (zie eerste blad: Amsterdam Beach, Floriade, Zuidoost, tangent Almere-Amsterdam Zuid-Schiphol)
- We maken een filmpje over MaaS voor MRA-partners waarin we uitleggen wat MaaS is, hoever de ontwikkelingen zijn en wat er nog moet gebeuren om MaaS concepten op straat te krijgen.

Planning 2019

Q1-Q2: formuleren van de routekaarten en inventariseren waar de behoeften van de middelgrote gemeenten zijn. Tevens concretiseren van de activiteiten voor MaaS (welke gezamenlijke projecten en onderzoeken in 2019)

Q1-Q3: actief participeren in visie ontwikkeling MaaS van de Vervoerregio Amsterdam en de impactanalyse deelvervoer

Q2-Q4 : organiseren kennissessies, uitvoeren van de stappen in de routekaarten, bouwen aan netwerk en kennis

kennissessie

Q3 Ecosysteem/Community of practice werkend + vindbaarheid op orde

Kernteam

- Jan Wijkhuizen (provincie NH)
- Menno van der Linden (gemeente A'dam)
- Thomas Geier (Vervoerregio)

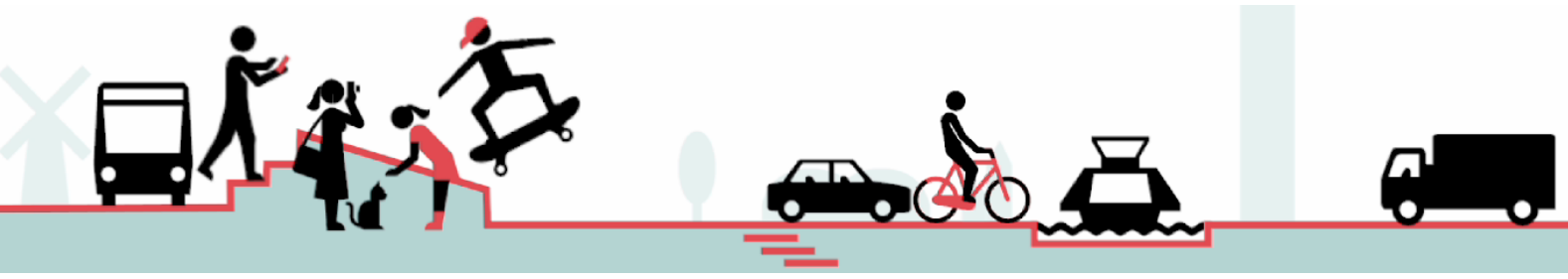
Koplopersgroep

- Ferdinand Burgersdijk (Min I&W)
- Finn van Leeuwen (gemeente A'dam)
- Menno & Thomas

Verwachte resultaat in 2019

- Standpunt over rol van de overheid in MaaS en op basis hiervan helderheid over de activiteiten
- Helderheid over de mogelijkheden en onmogelijkheden van datadelen, zicht op de verschillende modellen en verkenning op standpunt bepaling vanuit de overheid
- Werkend MaaS concept op de Zuidas
- Start of verkenning van minstens twee nieuwe pilots MaaS in de MRA

Digitale en fysieke Infrastructuur

Een goede digitale en fysieke infrastructuur is een absolute randvoorwaarde voor de succesvolle implementatie van Smart Mobility. We gaan de wegbeheerders in de MRA helpen bij de realisatie hiervan. Het doel is om te zorgen dat de mobiliteitsinnovaties op het gebied van digitale en fysieke infrastructuur binnen de MRA vlot en goed uitgerold worden.

Activiteiten

Regionale kennisontwikkeling

In de MRA is door de vele pilots en proeven die gedaan zijn en gedaan worden een ecosysteem aan kennis ontstaan. Er is echter nog geen centrale plek waar deze kennis gebundeld is, kennisvragen geïnventariseerd worden, antwoorden gezamenlijk gezocht worden en deze kennis gedeeld wordt. Het MRA programma gaat hier een rol in spelen door:

- Het vormen van een innovatie/expert groep die aan de slag gaat met kennis bindelen en verspreiden
- Aanvullen van de projectenlijst met wat er speelt op het gebied van digitale en fysieke infrastructuur
- Samen met de PPA borgen van de kennis die daar is opgedaan en het testbed

Toekomstradar assetmanagement en verkeersmanagement

Q1 wordt de toekomstradar assets opgeleverd. De opdracht omvat naast de toekomstradar ook de opdracht voor een procesomschrijving voor beheer en uitbreiding.

- Samen met de communicatie adviseur en de thematrekker kennis en leren ontwikkelen van een communicatieplan voor de uitrol van de Toekomstradar
- Op basis van het bovengenoemde plan uitrollen van de toekomstradar. Onder andere via de kanalen van het MRA programma, in samenwerking met het LVMB en WOW en door een (gezamenlijk) te organiseren kennissessie.
- Update en mogelijke uitbreiding toekomstradar naar aanleiding van vragen bij uitdragen huidig product.

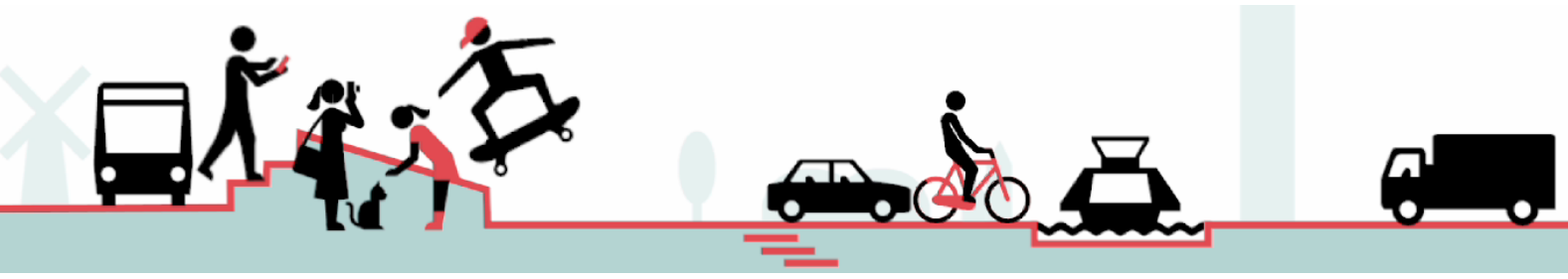
Handboek van pilot naar opschaling

Het 'handboek' van pilot naar opschaling zal eind Q1/begin Q2 afgerond worden.

- Uitdragen handboek. Onder andere via MRA kanalen, mogelijke andere partners en via een (gezamenlijk) te organiseren kennissessie.

Meewerken aan de Opgavegericht activiteiten (zie eerste blad: Amsterdam Beach, Floriade, Zuidoost, tangent Almere-Amsterdam Zuid-Schiphol).

Planning 2019

- Q1 – Start regionale kennisontwikkeling
- Q2 – opleveren Toekomstradar assets
- Q2 – opleveren Handboek van pilot naar opschaling
- Q2 – Inventarisatie kansen fysieke nalatenschap
- Q3 – Updaten en uitbreiden toekomstradar (start)

Doorlopend: uitdragen opgeleverde producten

Kernteam

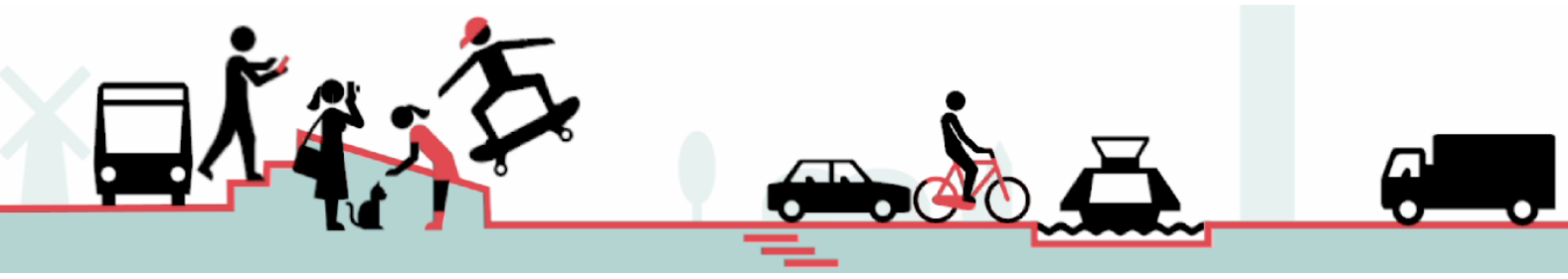
Per onderwerp werken we met verschillende projectteams. Vaste deelnemers zijn:

- Rogier Beenders (RWS)
- Lars Hopman (IJmond Bereikbaar)
- Rik Thorborg (Haarlemmermeer)

Verwachte resultaat in 2019

- Oplevering Toekomstradar, uitdragen toekomstradar & opdracht voor updaten en uitbreiding
- Oplevering Handboek van pilot naar opschaling en uitdragen handboek
- Actieve regionale kennisgroep
- Organiseren van in ieder geval een kennissessie over ivri, communicatietechnologie en connectiviteit van voertuigen

Gebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling is een nieuwe thematische opgave in het programma Smart Mobility dat op basis van de vraag van gemeenten in het leven is geroepen. Het doel met dit thema is kansrijke slimme/nieuwe mobiliteitsprincipes toe te gaan passen in gebiedsontwikkeling, onder andere via de Leidraad Gebiedsontwikkeling en Smart Mobility. We doen dit door de geleerde lessen te delen met de doelgroep van primair gemeenten en secundair ontwikkelende partijen.

Activiteiten

Implementeren en doorontwikkelen Leidraad Gebiedsontwikkeling en Smart Mobility

- De afgeronde basisleidraad (incl. infographics én GIS-/datatools) beschikbaar maken op de MRA-website Smart Mobility.
- Testen van de leidraad en doorontwikkelen mobiliteitsprogramma van eisen (MPVE) als onderdeel van de leidraad in minstens 3 gebiedsontwikkelingsprojecten. Er is interesse vanuit Amsterdam, Haarlem, Zaanstad, Amstelveen en Lelystad
- Ophalen en koppelen van best practices aan de Leidraad
- Eind van het jaar opleveren van de doorontwikkelde leidraad

Actief kennis ontwikkelen en uitdragen over Smart Mobility

- Pitchen en ophalen van feed back op de leidraad bij de partners van de MRA. In januari wordt een plan voor een roadshow ontwikkeld en daarna uitgerold. Nu al hebben we onderdelen van de leidraad gepresenteerd bij CTO en de Vervoerregio Amsterdam
- Actief ophalen wat de onderzoeksvragen zijn en waar nodig aanvullend onderzoek doen
- Gebiedsmanagers adviseren en meedenken bij het handen en voeten geven van mogelijke experimenten, onderzoeken en pilots gericht op nieuwe vormen van mobiliteit
- Minimaal 6 bijdragen aan relevante nationale congressen

Overzicht van speelveld gebiedsontwikkeling (en mobiliteit)

We maken een overzicht (one-pager) van de meest relevante innovatieve projecten, onderzoeken en stakeholders in de wereld van gebiedsontwikkeling (en mobiliteit). Hieronder vallen ook kennisinstellingen (bijv. TU Delft en Platform 31) en brancheorganisaties (NEPROM, VNG).

Planning 2019 (grofweg)

Q1: meet-up #1, keuze en start pilotprojecten, start kernteam, overzicht speelveld, pilot-aanpak

Q2: aanjagen implementatie leidraad in projecten, sessies.

Q3: evaluatie en rapportage 'lessons learned tot nu toe', meet-up #2.

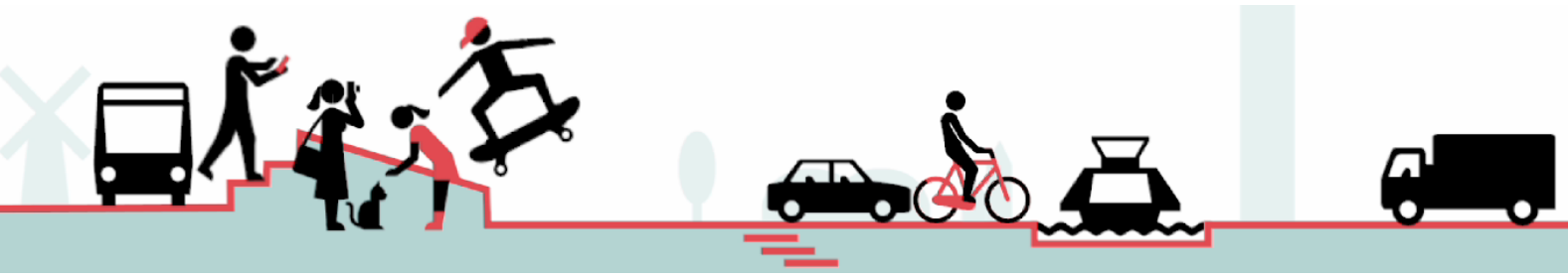
Q4: leidraad versie 2.0 beschikbaar

Doorlopend: kennisontwikkeling, bijdrage congressen, bijdrage aan ontwerpessies, etc.

Kernteam (in oprichting), voorstel:

- Debbie Dekkers (CTO, A'dam)
- Anne Blankert (R&D, A'dam)
- gemeente Haarlem
- gemeente Haarlemmermeer
- gemeente Zaanstad
- gemeente Almere

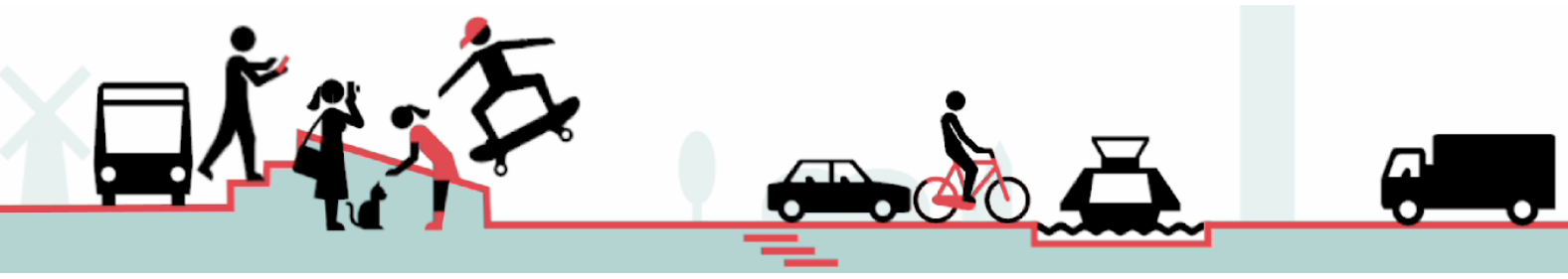

Beoogde resultaten in 2019

- Minimaal 6 bijdragen over leidraad/MPvE op nationale congressen (i.e.g. We Make The City 2019)
- Leidraad en tools (MPvE, GIS) getest en geëvalueerd in minimaal 3 gebiedsontwikkelingsprojecten (MRA).
- Kernteam operationeel en deelnemers zien toegevoegde waarde.
- Rapportage 'lessons learned' implementatie leidraad als ook verrijking leidraad doorgevoerd. Voor dit 'leertraject' is procesaanpak beschreven en leernetwerk in place.
- 2 meet-ups waarin leidraad/MPvE een van de onderwerpen is (i.s.m. thema MaaS?). Inclusief marktpartijen.
- Overzicht speelveld actoren speelveld gebiedsontwikkeling (en mobiliteit).

Logistiek

De toekomstbestendigheid van de logistieke netwerken in de MRA staat onder druk. Zowel de bevolking als de economie groeit en consumenten vertonen ander gedrag, zoals de e-commerce en lokale recycling. Dit zorgt voor een forse toename van personen- en goederenvervoer, terwijl de ruimte in infrastructuur nauwelijks zal groeien. Innovatie van de logistiek is cruciaal om de regio bereikbaar te houden.

Om meer focus, samenhang en efficiency op het thema logistiek te realiseren, heeft de Vervoerregio Amsterdam het afgelopen jaar samen met andere MRA-partners, bedrijfsleven en kennisinstellingen een Samenwerkingsagenda Logistiek voor de MRA opgesteld. In navolging daarop wordt er begin 2019 een Netwerkregisseur Logistiek aangesteld: één aanspreekpunt op logistiek gebied in de MRA. Aangezien we veel kansen zien in Smart Mobility en logistiek gaat de Netwerkregisseur Logistiek ook participeren in het MRA programma Smart Mobility

Werkwijze en activiteiten

In de Samenwerkingsagenda Logistiek zijn drie hoofdogaven voor de regio vastgelegd:

- Passende ruimte voor schakels uit de logistieke ketens;
- Het efficiënter faciliteren van logistieke stromen;
- Stillere, schonere en veiligere vervoersbewegingen.

De netwerkregisseur logistiek werkt samen met MRA-partners, bedrijfsleven en kennisinstellingen aan deze opgaven. De focus ligt daarbij op de drie hoofdstromen **mainportlogistiek**, **bouwlogistiek** en **stedelijke distributie**. Daarnaast is de netwerkregisseur verantwoordelijk voor de logistieke acties in de MRA-agenda Smart Mobility. De Netwerkregisseur is de spil en het gezicht van de samenwerking rondom logistiek in de MRA.

2019 is het startjaar voor de Netwerkregisseur. De belangrijkste activiteiten zijn:

- Creëren inzicht en overzicht speelveld en logistieke initiatieven in de MRA;
- Netwerk opbouwen en verbinden stakeholders;
- Opstarten kennisdeling rondom logistiek in de MRA en formuleren concrete samenwerkingsprojecten;
- Deelnemen aan publiek-private consortia, o.a. Green Amsterdam Logistics Area Lab (GALA-lab)
- Meewerken aan roadmap Mainport Logistiek in samenwerking met Amsterdam Logistics Board;
- Organiseren kerngroep Logistiek MRA Smart Mobility programma;
- Ten minste twee netwerksessies logistiek in de MRA organiseren.

Planning 2019 (nader te bepalen door netwerkregisseur)

Q1: Werving en aanstelling netwerkregisseur, uitwerking GALA-lab

Q2: Organiseren kerngroep en opstellen plan van aanpak

Q2-Q4: Overzicht en inzicht creëren, netwerksessies organiseren

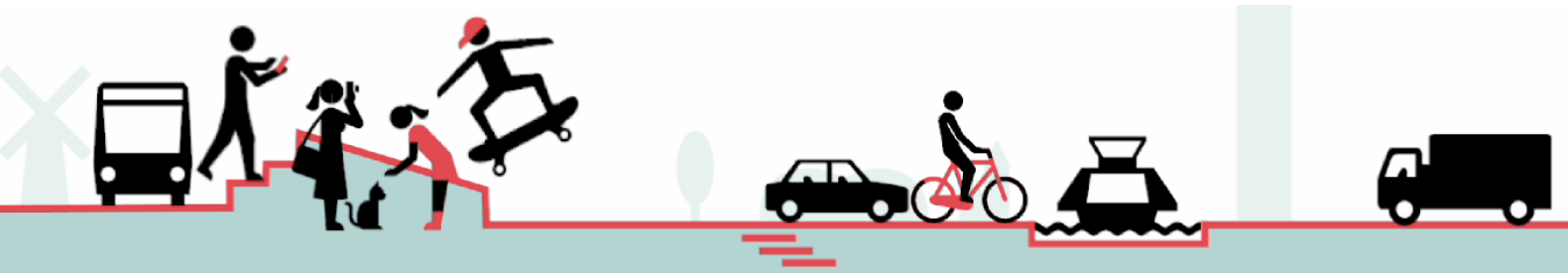
Kernteam

Nader te bepalen

Verwachte resultaat in 2019

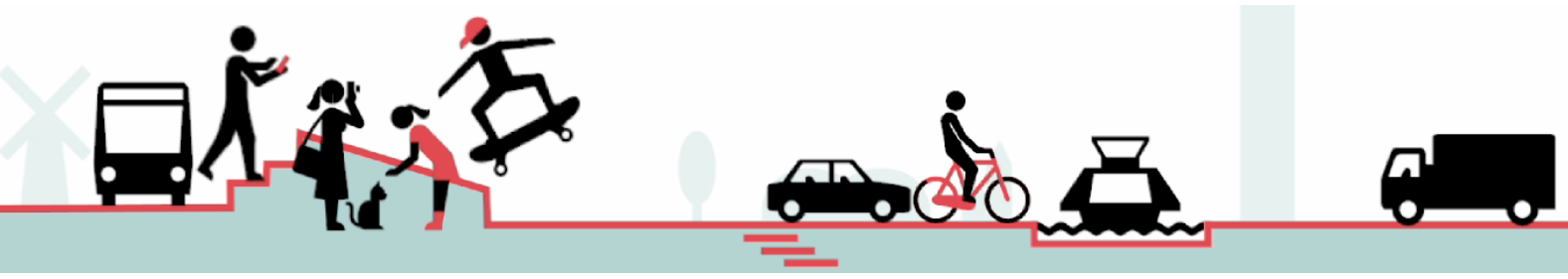
- ➔ Overzicht lopende logistieke initiatieven en speelveld logistiek in de MRA
- ➔ Kerngroep Logistiek is geformeerd
- ➔ Minstens twee gemeenschappelijke projecten geformuleerd en in voorbereiding
- ➔ Twee netwerksessies georganiseerd

Procesgerichte activiteiten: Kennis & Leren en Communicatie

Kennis en leren

Het programma Smart Mobility van de Metropool Regio Amsterdam (MRA) heeft tot doel om Smart Mobility business as usual te maken in de uitvoering van de kerntaken en ondersteunende werkprocessen bij de partners van het programma. Daarbij is gekozen voor een aanpak van leren door te doen. Kennis en Leren ondersteunt de thema's in de aanpak van de opgave en in hun communicatie met de partners.

Activiteiten

Ontwikkelen Toolbox kennis en leren

Een toolbox (gereedschapskist) stelt de gebruikers in staat om de in het programma ontwikkelde middelen laagdrempelig te vinden en toe te passen. Het idee is om de opbouw van de toolbox voor de partners te organiseren naar een leercyclus van inspireren, leren kennen, kennis leren en implementeren. Onderdelen van de toolbox zijn bijvoorbeeld werkwijzen voor workshops, visievorming Smart Mobility, basis presentaties voor de verschillende deelonderwerpen van Smart Mobility etc. Naast de toolbox voor de partners komt er ook een interne toolbox, met bijvoorbeeld informatie over het inkopen van ondersteuning.

Opzetten scale-up in Residence Mobiliteit'

Er leven veel vraagstukken en opgaven bij de verschillende partners op het gebied van ruimte en mobiliteit die vaak vergelijkbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn:

- Ontwikkeling van verstedelijkingsgebieden met behoud van bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid
- Spreiden en geleiden van toeristenstromen
- Het bereikbaar houden van landelijke gebieden
- Verduurzamen van de mobiliteit.

In 2019 gaan we een aantal van deze gezamenlijke opgaven (3-5) via een prijsvraag in de markt zetten om samen met de markt mogelijke oplossingen te ontwikkelen. Mogelijk onderdeel is het betrekken van een reizigers platform bij de ontwikkeling, om zo direct zicht te krijgen op de reactie van de reiziger.

Door ontwikkelen projectenoverzicht

Een van de doelen van het programma is het verkrijgen van overzicht op het gebied van Smart Mobility binnen deze regio. In 2018 is hiervoor een eerst beeld vastgelegd. In 2019 zal het projectenoverzicht nader worden uitgediept en verbreed, zodanig dat de lezer beter snapt wat er aan Smart Mobility activiteiten in de MRA gebeurt. Denk aan het zichtbaar koppelen van projecten aan opgaven.

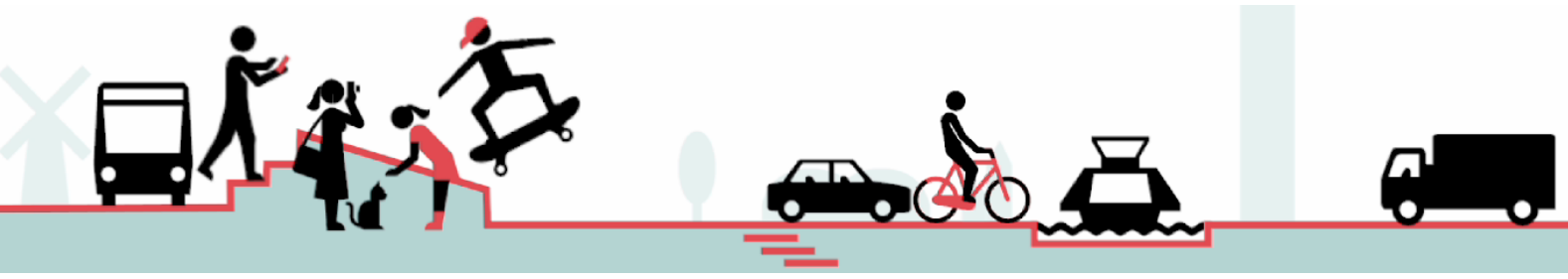
Netwerk Leren en competenties ontwikkelen personeel (trainee)

Kennis en Leren zal bijdragen leveren aan competentie ontwikkeling die nodig is door de digitalisering van de mobiliteit. Bijvoorbeeld aan een initiatief van LVMB voor een opleiding, en het Open Research Platform van gemeente Amsterdam. Maar ook door te verkennen of het mogelijk is om een traineeship Smart Mobility op te zetten, wellicht samen met de Krachtenbundeling. Ook zal Kennis en Leren aanschuiven bij de Ovale Tafel.

Faciliteren thematrekkers in kennis en leren

Kennis en Leren zal bijdragen vanuit het leren-perspectief: naast inhoud kijkend naar proces, samenwerking en het leggen van de relatie met het brede programma. Ook zal Kennis en Leren gaan uitzoeken welke leermiddelen aansluit bij behoeften van de partners. Als pilot zal ze het maken van een filmpje begeleiden over MaaS.

Planning 2019

Filmpje MaaS		Q1
Projectenoverzicht	nieuwe versie	Q2
	update	Q4
Toolbox – eerste versie beschikbaar		Q3
Scale-up in Residence – bestuurlijk besluit		Q3

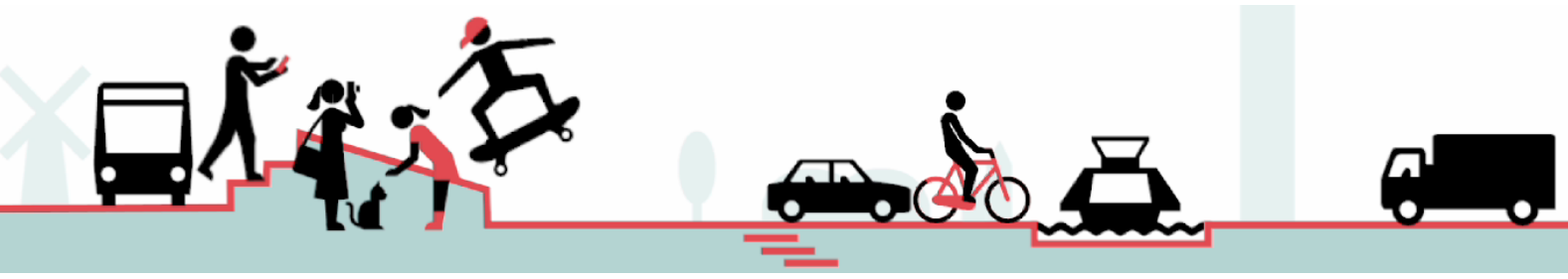
Kernteam

- Inge Riemens, Provincie Noord-Holland
- Machiel Kouwenberg, Vervoerregio
- Nina Schaap, RWS
- Paul Meijer, I&W

Verwachte resultaten in 2019

- Eerste versie Toolbox beschikbaar voor partners
- Eerste resultaten scale up in residence
- Verkenning op traineeship al dan niet samen met de krachtenbundeling
- Doorontwikkeld projectenoverzicht

Communicatie

Centraal in de communicatie van het MRA programma Smart Mobility staan 1) het netwerk en 2) kennis. De kunst is enerzijds het netwerk in beeld te houden, te vergroten én met elkaar te verbinden. Anderzijds de kennis die in de regio is bij dat netwerk te krijgen. Er is dan ook een nauwe samenwerking met Kennis en Leren.

Activiteiten

Algemene communicatie MRA programma

- Actualiseren we de stakeholdersanalyse op programmaniveau, om bij specifieke doelgroepen gericht te kunnen bijdragen aan het aanjagen van Smart Mobility.
- Zorgen voor een goede zichtbaarheid bij onze specifieke doelgroepen én stakeholders middels direct contact, kennissessies, bijdragen aan interne bijeenkomsten bij de stakeholders etc.
- Afstemming evenementen Smart Mobility in de MRA en voorkomen van dubbelingen. Gebruik maken van elkaars evenementen voor het uitdragen van kennis

Faciliteren en adviseren van programmteam

Naast communicatie op programmaniveau, kunnen thema's op gebied van communicatie gefaciliteerd en geadviseerd worden. Zo kunnen we per thema invulling gegeven aan de communicatie, met specifieke doelen en middelen voor verschillende doelgroepen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de roadshow rondom de leidraad gebiedsontwikkeling, de Toekomstradar assetmanagement en Verkeer

Ontwikkelen communicatie tools voor partners en programmteam

Communicatie ondersteunt het programmteam en verschillende partners met het leveren van tools en middelen zoals een website, filmpjes, factsheets, basis presentaties etc

Planning 2019

- Q1** **Jaarbericht 2018 en start communicatie werkgroep**
Actualisatie stakeholdersanalyse
Website voor producten als de Leidraad
Projectenoverzicht en Toekomstradar
Maken van kalender met activiteiten en afstemmen
Mogelijkheid voor nieuwsbrief onderzoeken
- Q2** **ITS Europe**
We Make the City
Living mobility congres

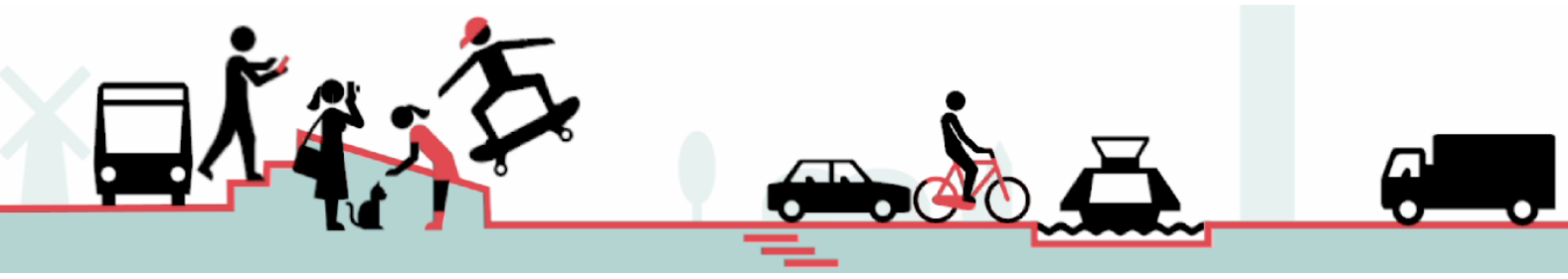
MRA communicatie werkgroep

De MRA communicatie werkgroep bestaat uit adviseurs van grotere overheden uit de regio. Zo kunnen we communicatievraagstukken die de hele regio betreffen gezamenlijk oppakken en kunnen we verschillende doelgroepen efficiënt bedienen.

Verwachte resultaat in 2019

- ➔ Verdiepen en vergroten van het kennisnetwerk en kennissennetwerk
- ➔ Interactieve website met projectenoverzicht, leidraad gebiedsontwikkeling en Smart Mobility, Toekomstradar assetmanagernt en verkeersmanagement etc.
- ➔ Kalender met de congressen, bijeenkomsten en workshops Smart Mobility in de MRA

Organisatie en samenwerking

Met de programma organisatie regelen we de uitvoering van het programma. Vanuit de programma organisatie hebben we contact gemaakt met diverse relevante gremia. Hieronder wordt kort weergegeven hoe we de uitvoering van het jaarplan georganiseerd hebben en hoe ons speelveld eruit ziet, welke gremia in ieder geval voor ons van belang zijn.

Organisatie

Bestuurders en CIO's (Visiegroep)

Bij de opzet van het MRA programma was bedacht om de bestuurders en CIO's van de Opdrachtgeversgroep één a twee keer per jaar bij elkaar te halen (Visiegroep) om strategische relevante discussies en keuzes te bespreken. In het afgelopen jaar is gebleken dat er nog onvoldoende keuzes voorlagen om zo'n overleg te organiseren. Vanuit de evaluatie met de Opdrachtgevers is besloten om de bestuurders en CIO's incidenteel bij elkaar te brengen als er relevante onderwerpen te bespreken zijn. Gezien de producten die nu in ontwikkeling zijn en reeds ontwikkeld zijn, zien we mogelijkheden om komend jaar een interessante bijeenkomst te organiseren; onder andere over de Data visie en de Leidraad Gebiedsontwikkeling en Smart Mobility

Opdrachtgeversoverleg

De Opdrachtgevers bestaan uit managers van de provincie Noord-Holland en Flevoland, gemeente Amsterdam, de Vervoerregio Amsterdam, Johan Cruijff Arena, Schiphol, AMS en AEB. De opdrachtgevers geven richting en koers aan het programma en bewaken de ambities. De opdrachtgevers vormen een sturende kracht voor de samenwerking binnen het programma en het aanjagen van Smart Mobility toepassingen in de MRA.

Programmateam

Het programmateam vormt de dagelijkse leiding en coördineert, organiseert en bewaakt de uitvoering van het programma. Overdracht van kennis en geleerde lessen, scheppen van randvoorwaarden, verbinden en aanjagen van initiatieven zijn de belangrijkste activiteiten. Het programmateam bestaat uit thematrekkers voor Data, MaaS, Digitale en fysieke infrastructuur, Gebiedsontwikkeling, Logistiek, Kennis en leren. Het team wordt aangestuurd door de programmamanager en ondersteund door een communicatieadviseur en een programmasecretaris.

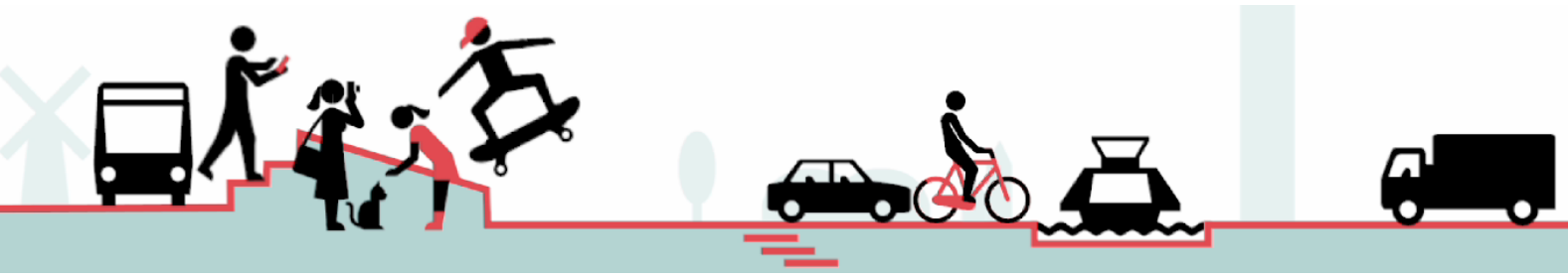
Communicatieoverleg

Vanuit het MRA programma is er een MRA communicatie werkgroep gestart van de (overheids) partijen die in het OGO zitten. Doel van deze werkgroep is om de verschillende activiteiten, bijeenkomsten en congressen op elkaar af te stemmen, te zorgen dat onze partners daar gebruik van kunnen maken en activiteiten te bundelen om te voorkomen dat ons netwerk 'overbelast' wordt. Daarnaast zorgt deze werkgroep dat bij MRA bijeenkomsten en MRA overstijgende bijeenkomsten dezelfde boodschap op het gebied van Smart Mobility wordt uitgedragen. Een voorbeeld hiervan is de gezamenlijk organisatie voor het ITS congres 2019.

MRA Programmanagers Smart Mobility overleg

Binnen de MRA hebben een aantal partners een eigen Smart Mobility programma voor de uitvoering van diverse projecten en onderzoeken. Dit geldt voor de provincies Noord-Holland en Flevoland en de gemeente Amsterdam. Daarnaast heeft de Vervoerregio een Investeringsagenda Smart Mobilty ontwikkeld en is er vanuit Slim en Duurzaam de mogelijkheid om Smart Mobility projecten te financieren. Om gezamenlijk overzicht te houden op de initiatieven en verbindingen te leggen, starten we in 2019 met een afstemmingsoverleg.

Samenwerking

Amsterdam Economic Board (AEB)

De AEB is opgericht om de samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden te verbeteren met als doel het verder versterken van de welvaart en het welzijn in de MRA. De Board heeft een groot netwerk bij de bedrijven in de MRA en is onderdeel van het OGO van het Smart Mobility programma. In het OGO vertegenwoordigen zij onder andere het bedrijfsleven in de MRA.

Amsterdam Smart City (ASC)

ASC is het innovatie platform voor startups, bedrijven, bewoners en kennisinstellingen in de stad en steeds meer ook voor de MRA. ASC bestaat uit bedrijven, kennisinstellingen en vanaf 2018 ook uit overheden. Het doel op het gebied van mobiliteit is het versterken van de programma's die er al zijn door met bewoners/bottom-up projecten te gaan doen, hiervan de impact te meten en waar mogelijk op te schalen. Het MRA programma participeert in ASC.

Ovale tafel

Aan de ovale tafel ontmoeten Amsterdamse kennisinstellingen en overheden elkaar op het onderwerp mobiliteit. Hier worden resultaten van onderzoeken met elkaar gedeeld en kennisvragen van overheden besproken. Tevens worden samenwerkingsafspraken gemaakt. Het MRA programma houdt zicht op de onderwerpen en brengt waar nodig onderwerpen via diverse partners in

Amsterdam Logistics Board (ALB) met de tafel Ruimte en Infrastructuur

In de ALB werken bedrijven, kennisinstellingen en overheden met elkaar aan gemeenschappelijke speerpunten voor een bloeiende, innovatieve logistiek in de MRA. Onderdeel van de ALB is de tafel Ruimte en Infrastructuur die uitvoering geeft aan de samenwerking. Komend jaar wordt gewerkt aan een programma en activiteiten ter bevordering van de mainports. Het MRA programma participeert in deze uitwerking.

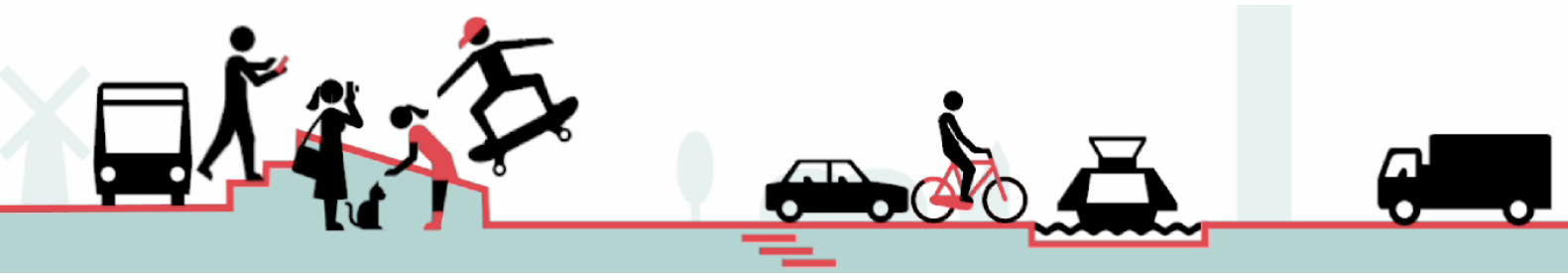
Krachtenbundeling

Op 4 oktober heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat samen met provinciale bestuurders, de 5 grote gemeenten en de metropool- en vervoerregio's een initiatief ondertekend om de krachten rondom Smart Mobility te bundelen. Op dit moment is een landelijke werkgroep bezig om de vijf krachtenbundels uit te werken. Het MRA Smart Mobility programma participeert hierin namens de MRA en draagt bij aan de uitwerking en concretisering.

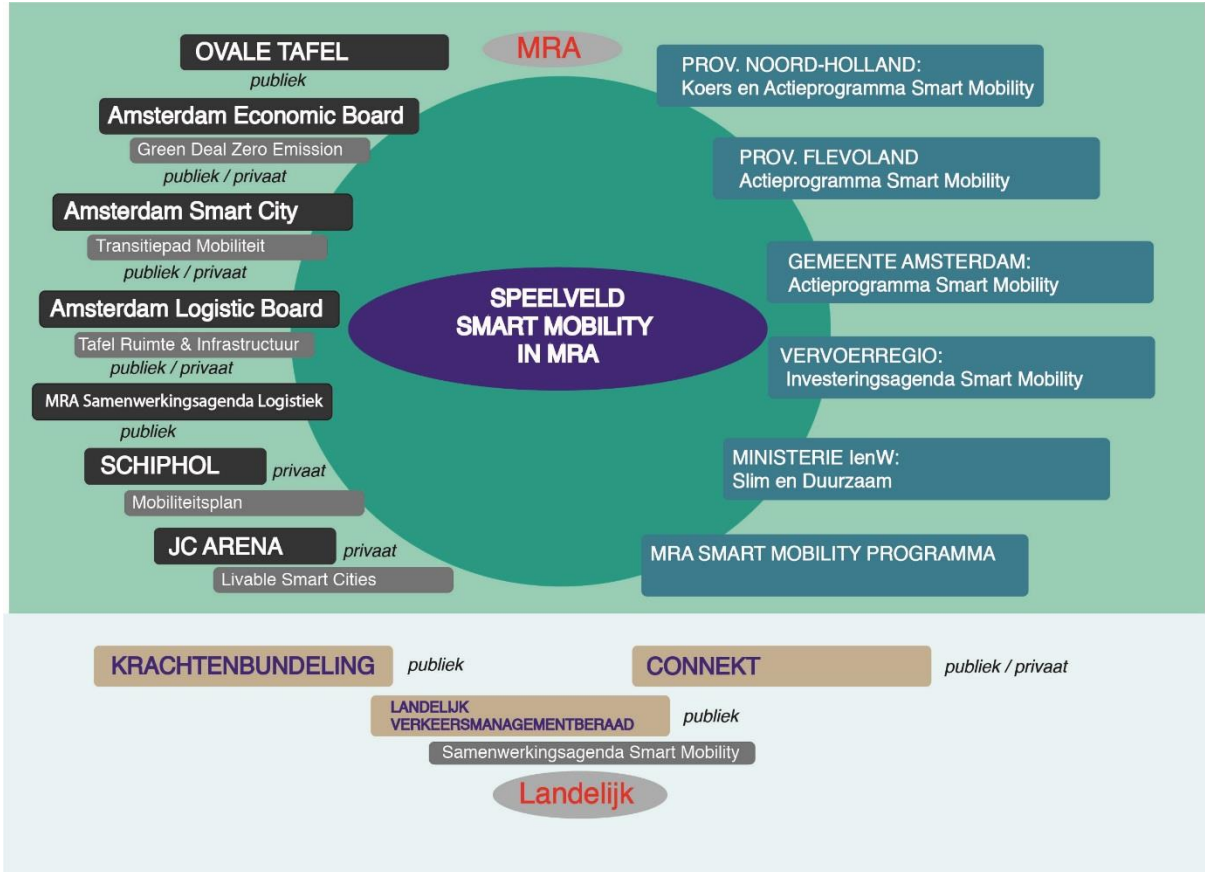
Samenwerkingsagenda Smart Mobility Landelijk Verkeersmanagement Beraad (LVMB)

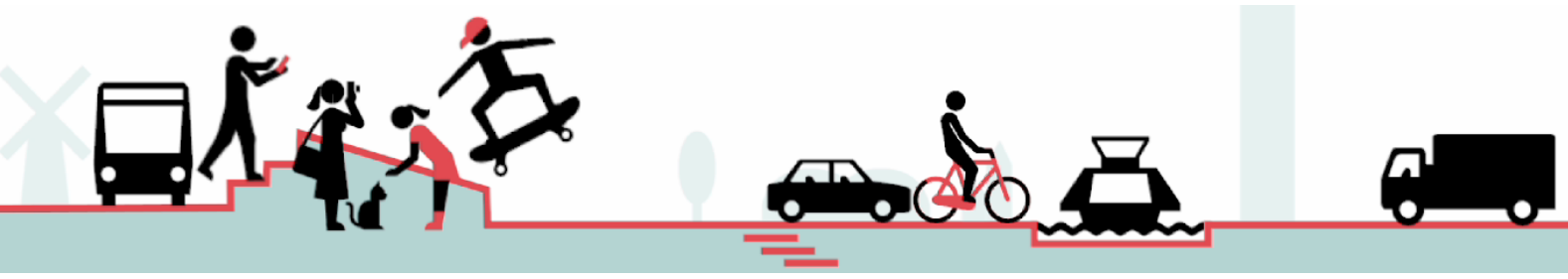
Het LVMB is een landelijk samenwerkingsverband van wegbeheerders op het gebied van verkeersmanagement. Het LVMB heeft vorig jaar een samenwerkingsagenda Smart Mobility ontwikkeld. Vanuit het MRA programma houden we verbinding en overzicht op de activiteiten. We participeren niet direct.

SPEELVELD SMART MOBILITY IN MRA

Financiën: raming 2019

Producten / middelen	Budget
Bijeenkomsten en events	€ 47.500
ITS 2019	€ 12.000
Bijdrage aan We make the City	€ 15.000
Bijdrage aan Living mobility congres	€ 2.500
8 Kennis sessies	€ 10.000
Eindejaarsbijeenkomst	€ 8.000
Onderzoeksgeld	€ 240.000
Toolbox verantwoord omgaan met Data	€ 40.000
Impactanalyse deelvervoer	€ 100.000
Diverse onderzoeken	€ 100.000
Aanjaaggeld	€ 400.000
Datavisie afronden en implementeren	€ 60.000
Verkenning Regionaal dataportaal	€ 50.000
Opzetten MRA Scale up in Residence	€ 50.000
Lidmaatschap Amsterdam Smart City	€ 30.000
Doorontwikkelen Leidraad Gebiedsontwikkeling	€ 50.000
Afronden en doorontwikkeling Toekomstradar assetmanagemnt	€ 60.000
Divers aanjaaggeld	€ 100.000
Communicatietools	€ 50.000
Website	€ 30.000
Representatiekosten	€ 5.000
Diverse middelen (programma & thema)	€ 15.000
Reizen	€ 40.000
Studiereis	€ 30.000
Diverse congressen	€ 10.000
Kennis en Leren tools	€ 50.000
Projectenlijst	€ 15.000
Toolbox	€ 30.000
Onvoorziene kosten	€ 72.500
Totaal	€ 900.000

